

Από τις παραδόσεις του χωριού Αγία Παρασκευή (Τζούρτζια) Ασπροποτάμου

του Άγγελου Μανώλη, δημοσιεύτηκε στην εφημερίδα «Έρευνα» την 9 Μαρτίου 2014.

1^ο Ο κυνηγός και ο κάπρος

Επάνω από το χωριό Τζούρτζια και σε απόσταση τρία χιλιόμετρα περίπου, βρίσκεται το εξωκλήσι της Αγίας Μαρίνας και εορτάζει στις 17 Ιουλίου. Η Αγία Μαρίνα είναι προστάτης του συλλόγου της Αδελφότητας του χωριού ΦΑΤΑ που σημαίνει Φιλεκπαιδευτική Αδελφότητα Τζούρτζιας Αθαμανίας και ιδρύθηκε το 1983.

Το εξωκλήσι βρίσκεται μέσα στο δάσος και έχει ωραιότατη θέα μέχρι την κορυφογραμμή, την ραχοκοκαλιά της Πίνδου. Κάτω από το εξωκλήσι και δεξιότερα υπάρχει μια πηγή νερού που λέγεται «φιντίνα αλ πόρκουλ» δηλαδή η πηγή του γουρουνιού. Γύρω από την πηγή αυτή υπάρχουν, ακόμα, αρκετές γκορτσιές. Αυτές είναι αυτοφυή καρποφόρα δέντρα και ανήκουν στην ίδια οικογένεια φυτών με τις αχλαδιές. Το φθινόπωρο αργά, όταν τα γκόρτσια ωριμάζουν, εκπέμπουν τέτοιο ευχάριστο άρωμα, που ευωδιάζει όλη η γύρω περιοχή.

Κατά πως λοιπόν ομολογούν οι γεροντότεροι, κάποτε, ένας τζουρτζιώτης κυνηγός, περνούσε από εκεί και στάθηκε να μαζέψει ορισμένα γκόρτσια. Όταν έφτασε κάτω από μια μεγάλη γκορτσιά, παρατήρησε στο έδαφος ίχνη, πατήματα από μεγάλο αγριογούρουνο. Σκέφτηκε τότε, ότι τη νύχτα έρχεται το αγριογούρουνο και τρώγει γκόρτσια. Αποφάσισε να το πάρει.

Κατέβηκε στο χωριό και λέει στη γυναίκα του για τα πατήματα που είδε και θα πάει πίσω στην γκορτσιά να στήσει καρτέρι και να το πάρει. Της είπε δε, εάν το πάρει θα έχουν κρέας, λύπα και τσιγαρίδες για όλον τον χειμώνα.

Όντως λοιπόν, πήρε τον τρουβά του βάζοντας σφαίρες και μερικά άλλα πράγματα που χρειαζόταν, πήρε το όπλο του, τον γκρα - όλοι σπλοφορούσαν τότε – ένα τσεκούρι για να κόψει ξύλα και νιώθοντας ότι τα πήρε όλα που εχρειάζοντο έφυγε νωρίς το απόγευμα για την γκορτσιά. Φτάνοντας εκεί, έκοψε ξύλα και κλαδιά με το τσεκούρι του, ανέβηκε στην γκορτσιά, έκανε μια κρεβατίνα και κάθισε αναπαυτικά όσο μπορούσε και περίμενε.

Άρχισε να νυχτώνει. Η βραδιά ήταν ασυννέφιαστη και είχε ολόγιομο φεγγάρι. Εκτιμώντας την κατάσταση, πως εξελίσσονταν η βραδιά σκέφτηκε ότι εάν έρθει το αγριογούρουνο, θα είναι τα τελευταία γκόρτζια που θα φάει.

Μετά από λίγη ώρα, άκουσε θόρυβο από ζώο που ερχόταν. Στύλωσε τα μάτια του και είδε μια αρκούδα να έρχεται. Προς στιγμή, πάγωσε. Έμεινε ακίνητος ο ήρωάς μας που ούτε σχεδόν ανέπνεε. Η αρκούδα έφτασε κάτω από την γκορτσιά και άρχισε να τρώει γκόρτσια.

Σε λίγο άκουσε ο φίλος μας, άλλον θόρυβο από ζώο που ερχόταν, και βλέπει, στο φως του φεγγαριού έναν τεράστιο κάπρο, ένα αγριογούρουνο με μεγάλους και γυριστούς χαυλιόδοντες να έρχεται.

Όταν ο κάπρος είδε την αρκούδα κοντοστάθηκε για μια στιγμή και μετά, προσεκτικά, πλησίασε κάτω από την γκορτσιά. Η αρκούδα μετακινήθηκε πιο πέρα για να του κάνει χώρο και άρχισαν και τα δυο να τρώνε γκόρτσα, αλλά πάντα κρατούσαν απόσταση μεταξύ τους. Στην μια πλευρά η αρκούδα, στην άλλη πλευρά απέναντι ο κάπρος, γυρίζανε σιγά σιγά, κοιταζόντουσαν και τρώγανε γκόρτσα.

Ο ήρωας μας άρχισε να σκέπτεται τι να κάνει. Με την σκέψη του έλεγε στον εαυτό του:

Εάν ρίξω στο αγριογούρουνο, θα μου επιτεθεί η αρκούδα.

Εάν ρίξω στην αρκούδα, θα μου φύγει το αγριογούρουνο.

Αποφάσισε στο τέλος να κάνει το εξής:

Θα ρίξω στο αγριογούρουνο, γι αυτό είμαι εδώ. Εάν μου επιτεθεί η αρκούδα και μου ρίχνει πέτρες, εγώ θα της ρίχνω σφαίρες με τον γκρα μου. Εάν ανέβει στην γκορτσιά, θα της κόψω τα μπροστινά πόδια με τσεκούρι μου.

Κατάλαβε ότι είχε το πλεονέκτημα απέναντι στην αρκούδα και αποφάσισε έτσι να κάνει. Περίμενε λοιπόν να του δώσει καλή πλάτη ο κάπρος και σηκώνοντας αθόρυβα το όπλο του σημάδευσε και πίεσε την σκανδάλη. Η συνέχεια ήταν κάτι το απροσδόκητο – ανέλπιστο για τον ήρωα μας.

Με το μπαμ που έκανε το όπλο και αντιλάλησαν τα γύρω βουνά, η αρκούδα σηκώθηκε στα πισινά της πόδια για να αμυνθεί ακούγοντας αυτόν τον θόρυβο. Ο κάπρος με το μπαμ που άκουσε και τον πόνο που ένιωσε, ενόμησε ότι του επιτίθεται η αρκούδα και όπως ακόμα ήταν ζεστός, παίρνει φόρα κατά πάνω στην αρκούδα και όπως αυτή ήταν στα πισινά της πόδια της δίνει μια με τον χαυλιόδοντά του και της ανοίγει την κοιλιά πέρα για πέρα και πέφτουν και τα δυο αγρίμια πλάι πλάι.

Η χαρά του κυνηγού μας ήταν απερίγραπτη. Έμεινε ξάγρυπνος μέχρι το πρωί απάνω στο δέντρο.

Όταν ο Θεός ξημέρωσε την ημέρα, κατέβηκε σιγά-σιγά από το δέντρο και πάντα έχοντας τον γκρα προτεταμένο, πλησιάζει τα αγρίμια, τα σκουντάει και βεβαιώθηκε ότι και τα δυο ήταν νεκρά. Κατέβηκε στο χωριό πήρε για βοήθεια κάποιον δικό του συγγενή και με ένα γαϊδουράκο γύρισε στην γκορτσιά.

Εκεί έγδαραν την αρκούδα και της πήραν το δέρμα, φόρτωσαν και το αγριογούρουνο στον γαϊδουράκο και πανηγυρίζοντας κατέβηκαν στο χωριό. Τεμάχισαν το αγριογούρουνο, το χώρισαν σε κρέας, έκαναν λύπα και τσιγαρίδες και είχαν για όλον τον χειμώνα.

2^{ον} Ο πρωτάρης κυνηγός και το ελάφι

Κάποτε, παραμονή Πρωτοχρονιάς, τέσσερις νέοι του χωριού, αποφάσισαν ανήμερα Πρωτοχρονιάς, να πάνε να κυνηγήσουν ελάφια για να βασιλέψουν τα όπλα τους. Όταν κυνηγούσαν ανήμερα Πρωτοχρονιάς, το είχαν σαν έθιμο και το έλεγαν να βασιλέψουν τα όπλα τους την ημέρα του Αγίου Βασιλείου. Ζήτησε δε, να πάει μαζί τους και ένας νέος πρωτόπειρος κυνηγός.

Πράγματι λοιπόν, την άλλη μέρα τα χαράματα, ξεκίνησαν να πάνε στο προκαθορισμένο μέρος όπου γνώριζαν ότι μπορεί να έχει ελάφια. Έφτασαν εκεί και αποφάσισαν οι τρεις από αυτούς θα μένανε στα καρτέρια και οι άλλοι δυο θα πήγαιναν γύρω να περικυκλώσουν το δάσος και κάνοντας θόρυβο να βγάλουν τα ελάφια από τις φωλιές τους.

Σε ένα καρτέρι έβαλαν και τον πρωτόπειρο και του είπαν να μην κάνει θόρυβο και να έχει τα μάτια του ανοιχτά. Έφυγαν οι θορυβοποιοί και οι άλλοι περίμεναν. Μετά από λίγη ώρα στο καρτέρι του πρωτόπειρου φάνηκε να έρχεται ένα ελάφι με μεγάλα κέρατα.

Ο ήρωας μας, ο πρωτόπειρος δεν είχε ξαναδεί ζωντανό ελάφι. Βλέποντας την ομορφιά του ζώου με τα μεγάλα του κέρατα και τον περήφανο βαδισμό, ξεχάστηκε ότι κρατούσε όπλο και τον λόγο που ήταν εκεί και μαγεμένος το κοιτούσε χωρίς να κουνιέται. Το ζώο πέρασε από κοντά του και προχώρησε πιο κάτω, αλλά έπεσε στο καρτέρι του άλλου κυνηγού. Αυτός μόλις το είδε, σηκώνει τον γκρα του, σημαδεύει και το πήρε.

Όταν ήρθαν και οι άλλοι κυνηγοί, τον ρώτησαν, γιατί δεν πυροβόλησε. Αυτός ντρεπόταν να πει την αλήθεια, ότι ξεχάστηκε βλέποντας την ομορφιά του ζώου και επέμενε και έλεγε ότι δεν το είδε. Έτσι ο φίλος μας πήρε το βάπτισμα στο κυνήγι του ελαφιού.

Τέτοια τρόπαια ελαφιού έβλεπα μικρός στο πατρικό μου σπίτι στο χωριό.

3^{ον} Τα αγριοκάτσικα

Επάνω από το εξωκλήσι της Αγίας Μαρίας και προς την κορυφή του βουνού, υπάρχει μια τοποθεσία που λέγεται «Τα Λεύκα βουνά». Είναι μια περιοχή που έχει δάσος με λεύκες. Το είδος του δέντρου αυτού Λεύκα, γνωρίζουμε ότι ευδοκimeί σε πεδινά χαμηλότερα υψώματα. Το πώς φυτεύτηκαν και διατηρούνται σε τέτοιο υψόμετρο για μένα είναι μυστήριο. Ρώτησα τους γηγενείς κατοίκους, αλλά δεν πήρα ικανοποιητικές απαντήσεις.

Εκεί λοιπόν στη γύρω περιοχή και πριν μερικές δεκαετίες, υπήρχε ένα μικρό κοπαδάκι αγριόγιδα. Το έμαθε αυτό ένας νεαρός του χωριού και αποφάσισε να τα κυνηγήσει. Πήρε το όπλο του, που ήταν όπλο πολεμικό, πολλοί πολίτες τότε τους είχε δώσει το κράτος πολεμικά όπλα, συγκροτώντας τα λεγόμενα ΤΕΑ και πήγε για κυνήγι τους. Αυτό επαναλήφθηκε αρκετές φορές και ένα - ένα τα εξολόθρευσε όλα. Άγνοια και αμάθεια. Έτσι ξεκλήρισε όλο το κοπάδι.

Εάν το είχε αφήσει να επιζήσει, κάθε χρόνο θα μπορούσε να παίρνει μερικά. Μετά από πολλά χρόνια, έλεγε αυτές τις ιστορίες για τα κατορθώματά του και υπερηφανευόταν. Όταν κάποιος τον ρώτησε, γιατί εξολόθρευσε όλο το κοπάδι από τα αγριόγιδα απαντούσε:

Καλύτερα να τα φάω εγώ, παρά να τα φάνε οι λύκοι. Μεγάλα κατορθώματα.